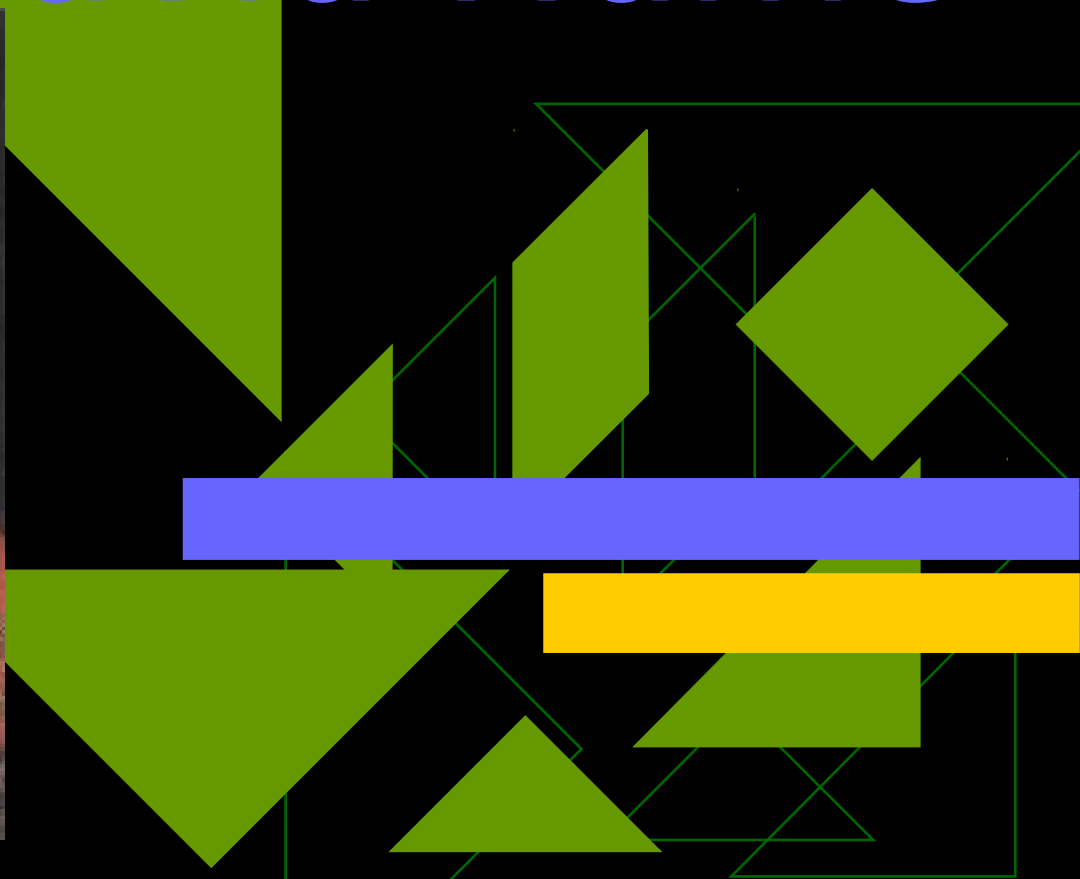

David Hume

Škotski filozof, ekonomist in zgodovinar

- ◆ 7. maj 1711 (Edinburgh, Škotska) † 25. avgust 1776 (Edinburgh, Škotska)
- ◆ Osrednja osebnost zahodne filozofije in škotskega razsvetljenstva
- ◆ Humovska filozofija je temeljita, celovita oblika skepticizma; enako pomemben element naturalizma
- ◆ Nanj močno vplivali pisci fr. in ang. intelektualnega področja (John Locke & George Berkeley)

Privrženost	Naturalizem, Skepticizem, Empirizem, Škotska omika
Glavni interesi	Epistemologija, Metafizika, Filozofija misli, Etika, Politična filozofija, Estetika, Filozofija religije
Znamenite ideje	Problem vzroka, Indukcija, Is-ought problem
Nanj vplivali	Locke, Berkeley, Newton, Cicero
Vplival na	Immanuel Kant, James Madison, Arthur Schopenhauer, John Stuart Mill, Darwin, Bertrand Russell, Einstein, Karl Popper

Življenje

- ◆ 12 let → univerza
- ◆ Pravniki → nepremagljiv odpor do vsega razen filozofskih prizadevanj in splošnega znanja
- ◆ *“... od profesorja, o katerem ni pisano v knjigah, se ni ničesar naučiti.”*
- ◆ 18 let → novo miselno obzorje (*Teorija o vzročnosti*: naša prepričanja o vzroku in učinku so odvisna od občutja ter navade in ne od razloga ali abstraktnih, brezčasnih, splošnih fizikalnih zakonov
 - Pismo neimenovanemu zdravniku, v katerem ga Hume prosi za nasvet o "bolezni učenih", s katero se je okužil.

- ◆ Osnoval svoj življenjski načrt
- ◆ Obtožen herezije
 - prijatelji, mladi duhovniki so ga branili z utemeljitvijo, da kot ateist ne spada pod pristojnosti Cerkve.
- ◆ ni uspelo dobiti mesta na katedri za filozofijo na univerzi v Glasgowu.
- ◆ Advokatska zbornica – knjižničar (malo ali nič plače), postal je vodja velike knjižnice in ta vir mu je omogočil nadaljnje zgodovinske raziskave za svojo *Zgodovino Velike Britanije*.

- ◆ *My Own Life*: s preudarnostjo zapolnjevati svoje pomanjkanje sreče, ohranjati čisto neodvisnost in imeti vsak objekt, razen izboljševanja svojega literarnega talenta, za zaničevanja vreden.
- ◆ *Razprava o človeški naravi*: danes menijo, da je to Humovo najpomembnejše delo in ena najpomembnejših knjig v zgodovini filozofije, vendar se britanska javnost s **tem takrat ni** strinjala. Hume je poskušal doseči boljši odziv s skrajšanjem in razlago knjige, **brez razkritja avtorstva**, vendar tudi to ni zbudilo zanimanja
 - Hume je nameraval počakati in videti, če bo *Razprava* dobro sprejeta in zbirko v tem primeru zaokrožiti še s knjigama o politiki in kritičnosti. Tako uspeha kot knjig ni bilo.
- ◆ *Zgodovina Velike Britanije*: pisal 15 let, presegalo milijon besed, objavljeno v šestih delih. BESTSELLER
 - V njej je Hume predstavil političnega človeka kot bitje navade, ki je nagnjeno k tihi podreditvi obstoječi oblasti, razen kadar je soočeno z negotovimi okoliščinami. Po njegovem mnenju lahko samo element vere odvrne ljudi od svojega vsakdana in ga pripravi, da razmišlja o političnih zadevah.
- ◆ Med triletnim vojaškem služenjem pisal svoje filozofske eseje o človeškem razumevanju, ki se niso izkazali **za nič kaj bolj uspešne** od *Razprave*
- ◆ *Eseji Moral and Political*:
 - Eseji zelo nejasni, obravnavajo različne teme: estetska sodba, značaj britanske vlade, ljubezen, zakon in mnogoženstvo, demografija antičnih Grčije in Rima...
 - Nekatero pomembno temo se ponavljajo, še posebej vprašanje o merilu okusa, obnašanja in načel. Očitno posnemanje publikacij *Tatler* in *The Spectator*, ki ju je Hume bral v mladosti

- ◆ Izjemno književno slavo dosegel kot esejist in zgodovinar
- ◆ esej *O vraževernosti in veri* je postavil temelje skoraj vsakemu sekularnemu premisleku o zgodovini religije. Kritiki vere v Humovem času so morali biti v izražanju svojih idej zelo previdni (krščanstvo + nesmisel = vislice)
- ◆ Praksa posrednega izražanja svojih pogledov skozi različne like in dvogovore.
 - Avtorstva za *Razpravo o človeški naravi* ni priznal vse do leta svoje smrti. Njegovi eseji *O samomoru*, *O nesmrtnosti duše* in dialogi *O naravni religiji* so bili objavljeni šele po njegovi smrti in še takrat brez avtorjevega in založnikovega imena.
- ◆ Hume je bil tak mojster v zakrivanju lastnih prepričanj, da še danes potekajo debate o tem ali je bil ateist ali teist.

- ◆ Občudoval ga je Voltaire in povelečevale so ga ženske. Spoprijateljil (in se kasneje spril) se je z Rousseaujem (Bankrot uma 18. stoletja).
- ◆ Klasik politične teorije
- ◆ Zanimanje za Humova filozofska dela je zraslo po tem, ko mu je okrog leta 1770 nemški filozof Immanuel Kant pripisal zasluge, da ga je zbudil iz *dogmatičnega dremeža* in od tedaj je bil Hume deležen spoštovanja, po katerem je hrepenel celo življenje.

◆ Hume je malo pred smrtjo povedal, da iskreno misli, da je posmrtno življenje najbolj nerazumna izmišljotina.

■ Napisal je tudi svoj lastni epitaf:

"Rojen 1711, umrl [----].
Manjkajoče prepuščam
tistim, ki me preživijo."

